

Eduskunnan lakivaliokunnalle
LaV@eduskunta.fi

Eduskunnan lakivaliokunnan asiantuntijapyyntö

HE 170/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkiseen keskusteluun osallistuvien henkilöiden suojelemisesta rajat ylittäviltä häirintäkanteilta

Asiantuntijakuuleminen Perjantai 28.11.2025 klo 9.15 Teams

Asiantuntija Käräjätuomari Pekka Rekola, pekka.rekola@oikeus.fi, puh. 029 56 44372

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa edellä mainitusta hallituksen esityksestä

Käräjäoikeus kannattaa esitettyjä lainsäädäntömuutoksia. Käräjäoikeudella ei ole aihetta arvioida, että muutoksilla olisi merkittäviä vaikutuksia tuomioistuinten työmääriin.

Häirintäkannemaksu

Käräjäoikeus kiinnitti työryhmän mietinnöstä (VN/18083/2024) lausuessaan huomiota esitettyyn häirintäkannemaksun määrään (1.000 – 10.000 euroa). Hallituksen esityksessä maksun suuruutta on lausuntopalautteen perusteella korotettu (1.000 – 50.000 euroa).

Direktiivin (EU) 2024/1069 15 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuomioistuimet, jotka käsittelevät julkiseen keskusteluun osallistumista vastustavaa väärinkäyttöön perustuvaa oikeudenkäyntiä, voivat määrätä kyseisen oikeudenkäynnin vireille panneelle osapuolelle tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia tai muita yhtä tehokkaita asianmukaisia toimenpiteitä, mukaan lukien vahingonkorvauksen maksaminen tai tuomioistuinratkaisun julkaiseminen, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään.

Direktiivin artiklassa 15 säädetty seuraamus tai toimenpide olisi luonteeltaan rangaistusluontoinen ja tarkoitukseltaan preventiivinen (HE s. 16). Esityksen vaikutusarvion mukaan ehdotettu häirintäkannemaksu vähentäisi tuomioistuimen voimavarojen kuluttamista selvästi perusteettomiin kanteisiin (HE s. 26).

Säännöskohtaisten perusteluiden mukaan maksun kohteina voisi olla toisaalta varattomia yksityishenkilöitä ja toisaalta monikansallisia pörssiyrityksiä (HE s. 42).

Käräjäoikeus toteaa, että näihin lähtökohtiin nähden esitettyä häirintäkannemaksun enimmäismäärää voi edelleen pitää liian alhaisena. Esimerkiksi vakavaraiselle suuryritykselle 50.000 euron rangaistusluonteisella maksulla ei ole taloudellista merkitystä. Maksun määrittämisestä voi toki seurata mainehaittaa, mutta SLAPP-kanteen nostamiseen halukkaalle yhtiölle tällaisen mainehaitan riski ei välttämättä ole merkittävä tekijä.

Maksun tarkoitus on preventiivinen. Sen tulee direktiivin mukaisesti olla tehokas, oikeasuhtainen ja varoittava. Ei ole ylipäänsä tarkoituksenmukaista säätää oikeussuojakeinoista, joilla ei ole tosiasiallista merkitystä. Näistä syistä maksun enimmäismäärän tulisi olla huomattavasti esitettyä korkeampi. Esimerkiksi 10 miljoonan euron maksulla voisi olla todellista preventiivistä vaikutusta.

Muilta osin käräjäoikeudella ei ole asiasta lausuttavaa. Hallituksen esitys on kannatettava alussa mainitun direktiivin asettamat edellytykset huomioon ottaen.

Lausunnon on valmistellut käräjätuomari, apulaisosastonjohtaja Pekka Rekola.

Helsingin käräjäoikeus

Sirpa Pakkala

Laamanni

Jakelu

Lakivaliokunta

Tiedoksi

käräjätuomari Pekka Rekola

